

Autorskie spotkania tematyczne w Galeriach Muzeum Narodowego w Warszawie

---

Lista tematów 2021/2022

Katarzyna Ampt

„Żywioł w służbie piękna”

Na luksusowych zastawach stołowych powtarzają się motywy związane z wodą. W muzealnych galeriach poszukamy najciekawszych dekoracji tego typu i poznamy historię naczyń na wodę, które ze stołem nie mają nic wspólnego.

„Dzieło sztuki – trudny pacjent”

Co to jest aurypigment? Do czego służy dublaż? Jak długo trwała renowacja *Bitwy pod Grunwaldem*? Konserwacja dzieł sztuki wymaga wszechstronnej wiedzy i jest nie lada wyzwaniem. Odkryjemy tajniki warsztatu konserwatorów i przyjrzymy się najbardziej spektakularnym efektom ich pracy.

„Średniowieczne zagadki”

Jak mały Jezus uczył się chodzić? Czy Chrystus Frasobliwy zawsze siedzi na kamieniu? Dlaczego niektórym bohaterom średniowiecznych dzieł opadają spodnie? Poznamy niezwykle perypetie figury Madonny z Ołoboku i dowiemy się, dlaczego z brzucha Jessego wyrastają gałęzie.

„Na psa urok!”

Pies, pierwsze udomowione przez człowieka zwierzę, od dawien dawna znalazł swoje miejsce w sztuce. Zastanowimy się nad przypisywaną mu symboliką oraz funkcją, jaką w portretach, scenach rodzajowych i obrazach religijnych pełnił wizerunek czworonożnego przyjaciela.

Katarzyna Ampt

Archeolog, edukatorka od ponad dwudziestu lat związana z MNW. Pracuje w pracowni witrażu i mozaiki. W wolnym czasie zajmuje się rekonstrukcją historyczną starożytnych technik szklarskich.

dr Magdalena Bialic

„Ciżmy i kaletki, czyli moda i uroda jesieni średniowiecza”

Większość dzieł w Galerii Sztuki Średniowiecznej pochodzi właśnie z okresu tzw. jesieni średniowiecza, czyli z wieków XIV–XV. Sceny z Biblii zostały najczęściej ukazane w tzw. średniowiecznym kostiumie, co daje nam niepowtarzalną okazję do zapoznania się z niezwykle modą tamtych czasów.

„Krezy wielkie jak młyńskie koło – moda w renesansie i baroku”

Różnego rodzaju dzieła sztuki, szczególnie portrety z Galerii Sztuki Dawnej, dają nam niezwykle szansę zapoznania się z modą w wieku XVI i XVII. Zapraszam w podróż do czasów, gdy noszono krezy wielkie jak młyńskie koła, talię kobiet ścisnęły gorsety z żelaza, a mężczyźni nosili fałszywe brzuchy i „loki miłości”.

„Frakowi i kontuszowi – moda XVIII wieku w Polsce”

W wieku XVIII w Polsce noszono się po francusku, po polsku i po angielsku. Każdy z tych strojów miał jakieś znaczenie i był nośnikiem informacji, manifestował postawy życiowe oraz polityczne. Jak wyglądał rodzimy fircyk, jak angłoman, a jak Sarmata? Ich małżonki i dziatwa? O tym wszystkim opowiedzą nam dzieła ze zbiorów Galerii Sztuki Polskiej.

dr Magdalena Bialic

Kostiumolog, historyczka sztuki i edukatorka. Absolwentka historii sztuki na Uniwersytecie Warszawskim. Jej zainteresowania badawcze obejmują historię mody, zjawisko angłomanii w XVIII wieku, malarstwo XVIII wieku, historię portretu.

Paweł Bien

„Mistrzowie polskiego malarstwa XIX wieku”

Burzliwy wiek XIX obfitował w malarskie talenty, które rozślawiały nieistniejącą na politycznych mapach Polskę wśród europejskiej publiczności. Kolejne twórcze indywidualności inaczej widziały rolę malarstwa w społeczeństwie, ale także odmiennie zapatrywały się na kwestie formy. Czy jednak da się znaleźć jakiś wspólny mianownik, łączący tak odległe od siebie nazwiska jak Michałowski, Simmler, Matejko czy Gieryski?

„Co słyhać w obrazach? Literatura i muzyka w malarstwie”

Malarze inspirowali się często różnymi dziedzinami sztuki, czerpali inspirację między innymi z muzyki i literatury. W jaki sposób sztuki oddziaływały na siebie, wchodziły w twórczy dialog lub uzupełniały się na przestrzeni kolejnych stuleci? To wszystko zobaczymy, oglądając dzieła w Galerii Sztuki Średniowiecznej, Galerii Sztuki Dawnej oraz Galerii Sztuki XIX Wieku.

„O czym mówią rośliny?”

W dziełach sakralnej sztuki średniowiecznej, niejednokrotnie pod stopami świętych czerwienią się poziomki, na Golgocie kwitną osty, a anioły rozsypują kwiaty. Jakie tajemnicze znaczenia kryją w sobie malowane lub rzeźbione rośliny? Podczas spotkania rozwikłamy zagadki znaczenia dzieł sprzed kilku wieków, których wymowa ujmuje barwnością metafor i głębią znaczenia.

Paweł Bien

Historyk sztuki, kulturoznawca. Absolwent Międzyobszarowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych i Społecznych na uniwersytetach Wrocławskim i Warszawskim. Prowadził wykłady m. in. w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, Muzeum Narodowym, Muzeum Warszawy, Narodowym Instytucie Fryderyka Chopina i kilkunastu uniwersytetach trzeciego wieku.

Wioletta Cicha

„Trudny wybór Parysa, czyli komu przyznać „złote jabłko”

Na portretach ze zbiorów Muzeum Narodowego w Warszawie zobaczymy wizerunki kobiet z różnych okresów historycznych. Wyzywające, uległe, tajemnicze... Wyglądające zgodnie z ideałami epoki, albo naruszające społeczne tabu. Jaki wizerunek kobiety przedstawia sztuka współczesna? Który z portretów uznamy za „najpiękniejszy”?

„Wojciech Gerson i jego uczniowie”

Wojciech Gerson to dziewiętnastowieczny malarz z wybitnym dorobkiem. Liczni polscy artyści rozpoczynali swoją karierę pod okiem tego cenionego pedagoga. Skonfrontujmy dzieła mistrza i jego najbardziej znanych uczniów.

„Ogrody w sztuce, sztuka w ogrodach”

Tęsknota za naturą i jej sielskie widoki to częste motywy w sztuce. Równie silnym pragnieniem było wpływanie na kształt krajobrazu. Zakładanie i pielęgnowanie

ogrodów stało się prawdziwą sztuką. Ważny był walor estetyczny, ale też przemyślany program ikonograficzny. Zapraszamy na spacer pośród ogrodów obrazowanych w sztuce ze zbiorów Muzeum Narodowego w Warszawie.

Wioletta Cicha

Historyczka sztuki, nauczycielka plastyki, edukatorka MNW. Jej pasją jest fotografowanie detalu architektonicznego i obiektów sztuki w przestrzeni publicznej.

Monika Jabłońska

„Miłość niejedno ma imię”

Na podstawie dzieł sztuki z różnych wieków prześledzimy, czym dla artystów była miłość. Cnotą czy pasją? A może jednym i drugim?

„Cnoty i występki”

Obrazy średniowieczne, holenderskie i dziewiętnastowieczne opowiedzą nam o różnych życiowych postawach na przestrzeni epok.

„Płaszcz królewski czy jedwabny szlafroczek”

Obrazy z XIX wieku opowiadają historię Polski, ale także poszczególnych osób. Przyjrzymy się postaci króla Stanisława Augusta Poniatowskiego.

Monika Jabłońska

Absolwentka historii sztuki Uniwersytetu Warszawskiego. Od 2014 pracuje w Muzeum Narodowym. Interesuje się sztuką średniowieczną i związkami sztuki z filozofią oraz teologią.

Paulina Komar

„Mity wiecznie żywe”

Mitologia Greków i Rzymian przez wiele wieków stanowiła inspirację dla artystów. Motywy mitologiczne można znaleźć także w sztuce współczesnej. Jaką rolę pełnią? Czy ich przesłanie jest dalej aktualne?

„Królowie, bitwy i romanse – historia Polski pędzlem malowana”

Na spotkaniu omówimy rozwój malarstwa historycznego, pokazując jego przykłady: obrazy słynnych bitew lub dworskich skandali widziane oczami malarzy, czyli nie zawsze zgodnie z faktami. Często dzięki temu obrazy trafiały do masowego odbiorcy.

„In vino veritas – cała prawda o winie w starożytności”

Wino stanowiło ważny element diety dawnych mieszkańców basenu Morza Śródziemnego. Szacuje się, że przeciętny Rzymianin wypijał przynajmniej pół litra wina dziennie i to zaczynając już od śniadania! Jak wyglądała starożytna kultura picia?

„Mumia pod lupą”

Starożytni Egipcjanie wierzyli, że warunkiem życia duszy w Zaświatach jest istnienie ciała, wymyślili więc wiele sposobów na jego konserwację. Co zrobić, by ciało przetrwało przez wieki? Jak współcześnie badane są tajniki mumifikacji?

Paulina Komar

Doktor nauk humanistycznych, archeolożka, wieloletnia współpracowniczka MNW. Obecnie pracuje w Instytucie Archeologii UKSW. Interesuje się dziejami winiarstwa w starożytności.

Paweł Masłowski

„Czerwone i czarne. Krótka historia attyckiego malarstwa wazowego”

Porozmawiamy o słynnych, choć nieznanach nam najczęściej z imienia, mistrzach z ateńskiej dzielnicy Keramejkos, a także o barwach attyckiej gliny, o zmiennych gustach odbiorców i technologicznych przełomach. Poczujemy emocje igrzysk panatenajskich i zajrzemy na dno starożytnych kyliksów.

„Krucze piękno. Wczesna europejska porcelana w zbiorach MNW”

Johann Böttger, alchemik działający na saskim dworze Augusta II, nie zdołał zamienić ołowiu w złoto, opracował za to recepturę produkcji porcelany, przełamując wieloletni monopol Chińczyków. Podczas oprowadzania zobaczymy, jakim przemianom ulegała wczesna europejska porcelana w pierwszych dziesięcioleciach od wynalazku Böttgera.

„Szkło. Od starożytnego Egiptu po wiek XX”

Wędrując po rozmaitych galeriach, prześledzimy historię produkcji szkła od cza-

sów najdawniejszych aż po wiek XX. Porozmawiamy o rozmaitych technologiach barwienia szkła i różnych sposobach jego zdobienia. Przedmiotów szklanych poszukamy też na obrazach, próbując odpowiedzieć na pytanie, dlaczego ten materiał od zawsze fascynował malarzy.

Paweł Masłowski

Fotograf, tłumacz, nauczyciel języków klasycznych, edukator MNW od 2017.

Monika Miżołębska

„Serenissima – Najjaśniejsza Wenecja”

Wenecja – położone na lagunie jedno z najpiękniejszych włoskich miast, przez wieki było morską potęgą i kosmopolitycznym ośrodkiem handlu. Malarstwo i rzemiosło artystyczne Serenissimy charakteryzują wyrafinowane kolory, formy i stosowanie światłocienia. Tu wytwarzano najdelikatniejsze luksusowe szkło. Obrazy weneckich mistrzów, takich jak Cima da Conegliano, Tintoretto, Francesco Guardi prezentowane są w Galerii Sztuki Dawnej.

Monika Miżołębska

Absolwentka historii sztuki Uniwersytetu Warszawskiego. Edukatorka i wykładowczyni Działu Edukacji MNW. Interesuje się historią kulinariów, pograniczem sztuki i obyczajów.

Romualda Radwańska

„Namaluj mnie ładną”

Czy artyści chętnie malowali swoje żony? Jak artysta widzi kobietę, z którą dzieli życie? Podczas spotkania obejrzymy portrety malarskie żon, stworzone przez Jana Matejkę, Kazimierza Stabrowskiego, Konrada Krzyżanowskiego i Józefa Mehoffera.

„Wokół stołu”

Z której filiżanki kawa smakowałaby lepiej, tej zaprojektowanej przez Bohdana Wendorfa czy tej Lubomira Tomaszewskiego? Czy komplet śniadaniowy Jana Szczepkowskiego pięknie ozdobi stół niż ten autorstwa Zofii Galińskiej? Podczas

spotkania w Galerii Wzornictwa Polskiego poznamy projekty naczyń stołowych wybitnych polskich projektantów.

„Usiądź, proszę”

Czy łatwo jest zaprojektować stół i krzesło? Czy mogą stać się dziełem sztuki, a nawet ikoną stylu? I czy są tak samo wygodne, jak piękne? W Galerii Wzornictwa Polskiego obejrzymy meble, które ich twórcom przyniosły sławę nie tylko w Polsce. Poznamy m.in. „Piórko” Jana Kurzątkowskiego, kosmiczny fotel Romana Modzelewskiego oraz słynny zydel Oskara Zięty.

Romualda Radwańska

Edukatorka i wykładowczyni pracująca w Dziale Edukacji MNW. Absolwentka podyplomowego studium historii sztuki Collegium Civitas.

Karolina Zalewska

„Gotyckie Madonny”

Piękne Madonny to rzeźbiarskie przedstawienia Marii z Dzieciątkiem powstałe na przełomie XIV i XV wieku. Cechuje je idealizacja twarzy Marii, esowate wygięcie sylwetki i dekoracyjne, kaskadowe fałdy szat. W relacji Matki i Syna podkreślona jest czułość, a uroda i wdzięk Bożej Rodzicielki mają za zadanie unaocznic Jej duchową doskonałość.

„Jacek Malczewski – klucz do świata symboli”

Aby odszyfrować tajemnice obrazów Malczewskiego, trzeba pojechać w miejsca związane z jego dzieciństwem, sięgnąć po jego ulubione książki i choć przez chwilę wyobrazić sobie życie na przełomie XIX i XX wieku. To wszystko nie jest możliwe w trakcie krótkiego spaceru po galeriach naszego muzeum, ale na pewno świat Malczewskiego stanie się nam bliższy.

„Bacciarelli i Canaletto – malarze Stanisława Augusta Poniatowskiego”

Marcello Bacciarelli – rzymianin z urodzenia, malarz dworu drezdeńskiego i wiedeńskiego zjawił się po raz drugi w Warszawie wkrótce po objęciu tronu przez Stanisława Augusta i szybko zdobył uznanie króla. Między malarzem i władcą wywiązała się przyjaźń, a Polska stała się dla Włocha nie tylko miejscem pracy, ale i drugą

ojczyznę. Bacciarelli doprowadził także do spotkania króla z weneccjaninem Canalettem, który zasłynął jako twórca wedut, czyli miejskich pejzaży Warszawy.

„Obrazy z morałem – o malarstwie niderlandzkim XVII wieku”

Siedemnastowieczne holenderskie obrazy są jak szkatułka. Można obejrzeć jej kunsztowną oprawę, czyli podziwiać mistrzostwo pędzla i zachwycić się doskonałością techniki. Można jednak zajrzeć do wnętrza i odkryć ukryte treści obrazu.

Karolina Zalewska

Historyk sztuki, edukatorka Muzeum Narodowego w Warszawie, prowadzi firmę specjalizującą się w kwerendach archiwalnych i opracowaniach zabytków na potrzeby prac konserwatorskich, projektów architektonicznych i muzealnych.

Zofia Załęska

„Pieski w sztuce”

Pies, czyli pierwsze udomowione przez człowieka zwierzę, znalazł oczywiście swoje specjalne miejsce w sztuce wszystkich epok. Na spotkaniu zastanowimy się nad przypisywaną mu symboliką oraz funkcją, jaką ten czworonożny przyjaciel pełnił w portretach, scenach rodzajowych, a także na obrazach religijnych.

„Średniowieczne dzieła sztuki. Jak ich używano?”

W Galerii Sztuki Średniowiecznej natrafimy na przeróżne przedmioty: obrazy tablicowe, nastawy ołtarzowe, rzeźby, figurki i epitafia. Służyły one bardzo konkretnym celom. Czym różniły się obiekty kultowe od komemoratywnych? Czy można odbyć pielgrzymkę za pomocą obrazu? Spróbujemy odpowiedzieć na różne pytania dotyczące funkcjonalności obiektów średniowiecznych.

Zofia Załęska

Historyczka sztuki. Interesuje się wieloma aspektami historii sztuki i jej popularyzacją. Przygotowuje rozprawę doktorską w Instytucie Historii Sztuki Uniwersytetu Warszawskiego.